

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

Abonamentul:

Pe un an 24 euroane.

Pe șase luni 12 lei. — Pe trei luni 6 lei.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se lăpăză.

Prețul Inserțiunilor, după invocări

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Comisari guverniali la sinoadele eparhiale

Afaceră cu trimiterea de comisari guverniali la sinoadele bisericilor noastre eparhiale începe a se învenină prin faptul, că unele ziare românești și unele ungurești inspirate în mod tendențios de români, prezintă pe înalt Preașfintia Sa mitropolitul nostru ca pe unul, care pe cunoscute a provocat trimiterea comisarilor la sinoade, și ca pe unul, care nu voiește să conlucreze cu ceilași episcopi pentru apărarea bisericii în afacerea aceasta.

Pornește aceasta de inventice personale la adresă mitropolitului nostru o va condamna ori ce om cu mintea și cu inimă la loc, și o va condamna și în timpuri normale, cu atât mai vârtoș o va condamna în timpurile grele de azi, când trebuie să fiem foți cu o gură și cu o inimă pentru apărarea intereselor bisericii noastre amintenante de grele vânturi și de multe ispite.

Pentru lămurirea aderevării ne mărginim acum la publicarea următoarelor lucruri:

Ordinul ministerial Nr. 4919 din 7 Maiu nou a. c. adresaț strict confidențial — szigoruan balizmal — arhiepiscopului și mitropolitului, se referă *exclusiv la sinodul arhiepiscopal*. În acest ministeriu zicea: „Am onoare a aduce la prejuna cunoștință a Excelenței Tale, că pentru sinodul arhiepiscopal din 12 Maiu a. c. și zilele următoare, ce se va întâpa în Sibiu, am încredințat ca reprezentant ai meu pe comisarul guvernial baronul Emil Petrichievich Horváth.

Indată după primirea acestui ordin, înalt Preașfintia Sa mitropolitul a cerut telegrafic la ministrul cultelor și la ministrul președinte revocarea comisarului.

„Rog revocarea comisarului trimis la sinodul arhiepiscopal ce se va întâpa în Sibiu. Pentru susținerea ordinei subscrise și responsabilii, și primesc răspunderea și iată cu statul”.

Invederă, că I. P. S. Sa mitropolitul n'a ezitat nici un moment a protest în contra ordonanței jignitoare, cerând revocarea comisarului.

In 11 Mai, adecăd în preziu sinoadelor să prezintă la I. P. S. mitropolitul protopopul Radu, Procopiu Civilescu, trimisul Preașfintei Sale domnului episcop al Aradului Ioan I. Papp, și i-a comunicat verbal hotărârea P. S. Sale de a remontra în contra ordonanței ministeriale și a suspenda sedințele sinodului până la rezolvarea afacerii.

„Van serzenesc Nagyelőszig god nagybecsű tudomásra hozin, hogy f. é. május hó 12 én (esetleg egybőv napokra) Nagyszebenben ingatlanul egházmegyei sinodusra kívántseletemmel bár Petrichievich Horváth Emíl kormányzost bizam meg.

„A Nagyszebenben megjárlandó egházmegyei zsinszna kirendelt kormánybiztos vizsgálását kérém. A rendtentoritásáért alolirott telelös és az állandalmal szemben is vállalja a felelőséget.

I. P. S. mitropolitul a arătat esmisul dela Arad, că dănsul a remontrat deja la locurile competente, cerând pe cale telegrafică revocarea comisarului delegat pentru sinodul arhiepiscopal. La suspenzarea sedințelor sinodului însă a declarat, că nu poate adera, pentru că aceasta ar însemna renunțarea de bunăvoie la viața constituțională a bisericii.

Sudură lucărărilor sinodului arhiepiscopal a ajuns apoi pe cale clandestină la mână membrilor sinodului concursul sinodului aradane și vădită intenție, de a iniția hotărârea sinodului arhiepiscopal.

Dar în chestia principală cu remontrajă contra ordonanței ministeriale și apărarea autonomiei bisericii I. P. S. mitropolitul spusește deja cuvântul său, și sinodul din Arad a urmat întocmai ca și cel din Sibiu în punctul acesta. N'a admis însă I. P. S. mitropolitul susprenzarea sedințelor sinodale, declarând că parte aceasta a propunerei, — deși a obținut majoritatea voturilor, — nu o va executa.

Majoritatea sinodului arhiepiscopal

sub impresia concluziei dela Arad, — solidarizându-se cu sinodul din Arad,

— a părăsit sedințele sinodului arhiepiscopal, facând astfel imposibilă continuarea activității sinodului. Și astfel cu toate că se primit cu unanimitate, ca sinodul să remonstreze în contra măsurilor luate de fostul ministru de culete prin o reprezentanță direct din sinod, și în caz cănd reprezentanța nu ar avea rezultatul dorit la guvern, afaceră să se prezinte și Mareșalul Sale, afaceră remontrările și măsurile bătăi, căci membrii sinodului arhiepiscopal în majoritatea părăsindu-si, sinodul n'a făcut reprezentanță spre o înaintă la guvern.

Dar afaceră a luat-o în mână sale I. P. S. mitropolitul după încheierea sinodului, facând însuși reprezentanță (memorial) către guvern în chestia comisarilor și cerând că stăruința sa, postea să urmeze numai după reprezentanță sinodelor eparhiale nu vor fi avut rezultatul așteptat, cănd apoi episcopii, ca primii strejieri și apărători ai drepturilor autonome ale bisericii vor trebui nu numai să-și spună cuvântul lor, ci să-și expună chiar și personalitatea lor pentru înflăcărarea nedreptății facute bisericii. Căci cum și se că s'ar putea dovedi de pildă, că sinodul dela Caransebeș din priuina comisarului să nu s'ar întrunit în sesiunea din acest an, dacă ordinul ministerial privitor la comisar a fost adresat episcopului, ca și mitropolitului, strict confidențial. Invederă că aceasta nu mai așa s'ar putut întâmplă, că episcopul pe sub mână a informat pe deputați sinodali, iar la Arad sinodul, fără a fi supărat de comisar și chiar fără asistență lui, aduce cei mai importante concurs, cu care își încheie sesiunea. Nicării însă nici cea mai mică urmă nu găsim, că episcopii, ca președinți ai sinoadelor eparhiale ar fi facut ceva dela sine pentru apărarea sinodalației.

Căte perversitate și răutate au arătat unei oameni din chiar cercurile conducătoare bisericești în prezentarea acestei afaceri atât de grave pentru biserică, întrice orice inchipuire.

Secretarul consistorial din Arad, Vasile Goldiș, a acuzat publice pe I. P. S. mitropolitul, că ar fi cerut de la guvern un comisar la sinodul arhiepiscopal. I. P. S. mitropolit a respins afirmajună aceasta cu toată hotărârea, declarând-o de calomnie mininoasă.

Asfel se văzu acum I. P. S. mitropolitul nevoit să apere biserică atât în contra atacurilor din afară, că și în contra atacurilor din lăuntru ale membrilor bisericii uitați de sine și plini de răutate și de ură personală.

Culmea răutății și a porningilor păcătoase se arată în comunicatele tendonțioase din prese socialistă maghiară, date în vîlegat cu timbrul autorității oficiale. Așa „Aradi Hirlap” și codita acesteia din Sibiu, Giata, poreclită a poporului, se provoca-

la două scrisori ale P. S. S. episcopului Ioan I. Papp din Arad, ce i-ar fi adresat mitropolitului, ca să convoace sinodul episcopal la Budapesta spre a se slăbi și a lăua în ceterate trimiteră comisarilor, dar mitropolitul n'a convocat adunarea episcopală, pentru că acolo ar fi fost sălii „a-și da arama pe față”.

Cu adevarat, P. S. S. mitropolitul dela Arad a trimis I. P. S. mitropolitului la Sibiu două scrisori private, când acesă se afla la Budapesta tocmai în cheamă comisarilor, dar cum, și pe ce

cale a ajuns Arad Hirlap să primească cunoștință despre aceste scrisori ale episcopului, numai Preașfintia Sa ar putea să o spună. Și această ar fi de mare interes, că obștea bisericească să cunoască oamenii, cari batându-și pieptul cu naționalismul lor, își bat joc de cauze și interesele bisericii. Pentru că nici un sinod eparhial n'a îndrumat afaceră comisarilor la sinodul episcopal.

Sinodul din Arad a hotărât să

inainteze o reprezentanță către guvern, pe cunoscute rezultate din telegrama episcopului către I. P. S. S. mitropolitul:

— Sinodul pe lângă protestare una-

namică a decis înmânarea (sedințelor) ca

prin deputație la factorii compre-

menți să expopere sanarea gravame-

nuită”.

Tot asemenea și sinodul arhiepiscopal

zice că a hotărât, ca direct din sinod să se facă și inainte reprezentanță la guvern. Rândul sinodului episcopal, ca el să ia afaceră în mână sa, postează urmele numai după reprezentanță sinodelor eparhiale nu vor fi

avut rezultatul așteptat, cănd apoi episcopii, ca primii strejieri și apărători ai drepturilor autonome ale bisericii vor trebui nu numai să-și spună cuvântul lor, ci să-și expună chiar și personalitatea lor pentru înflăcărarea nedreptății facute bisericii. Căci cum și se că s'ar putea dovedi de pildă, că sinodul dela Caransebeș din priuina comisarului să nu s'ar întrunit în sesiunea din acest an, dacă ordinul ministerial privitor la comisar a fost adresat episcopului, ca și mitropolitului, strict confidențial. Invederă că aceasta nu mai așa s'ar putut întâmplă, că episcopul pe sub mână a informat pe deputați sinodali, iar la Arad sinodul, fără a fi supărat de comisar și chiar fără asistență lui, aduce cei mai importante concurs, cu care își încheie sesiunea. Nicării însă nici cea mai mică urmă nu găsim, că episcopii, ca președinți ai sinoadelor eparhiale ar fi facut ceva dela sine pentru apărarea sinodalației.

Căte perversitate și răutate au arătat unei oameni din chiar cercurile conducătoare bisericești în prezentarea acestei afaceri atât de grave pentru biserică, întrice orice inchipuire.

Secretarul consistorial din Arad, Vasile Goldiș, a acuzat publice pe I. P. S. mitropolitul, că ar fi cerut de la guvern un comisar la sinodul arhiepiscopal. I. P. S. mitropolit a respins afirmajună aceasta cu toată hotărârea, declarând-o de calomnie mininoasă.

Asfel se văzu acum I. P. S. mitropolitul nevoit să apere biserică atât în contra atacurilor din afară, că și în contra atacurilor din lăuntru ale membrilor bisericii uitați de sine și plini de răutate și de ură personală.

Culmea răutății și a porningilor păcătoase se arată în comunicatele tendonțioase din prese socialistă maghiară, date în vîlegat cu timbrul autorității oficiale. Așa „Aradi Hirlap” și codita acesteia din Sibiu, Giata, poreclită a poporului, se provoca-

Tratatul de pace cu România în adunarea imperială a Germaniei

In ședință din 21 I. C. a camerei imperiale germane s'a inceput desbaterea în prima citire asupra tratatului de pace și economic încheiat cu România.

Deputatul Groeber (din centrul consideră pacea cu România ca eveniment norocoș, care ne apropie cu un pas mai mult sprănge pacă generală.

Scheidemann (social democrat) apără rezoluția de pace a Reichstagului și zice, că dacă poporale înseși ar avea să hotărască asupra păcii și răsboiului, ca mană să se desvoltă încă până acolo să se bifeze bisericii. Pentru nici nădrindură să lăpăde comisarilor la sinodul episcopal.

Contele Westarp (conservator)

declară, că nu sună pacifist socialdemocrat, ci rezultatele militare au produs pacea dela București. Ne bucurăm și aprobăm, zice oratorul, că

Austro-Ungaria își asigură granițele împotriva invaziunilor; deși principiul păcii fără anexiuni nu se prea potrivește cu tratatul încheiat. (Aprobări în dreptă), Germania va trebui de asemenea să-și asigure hotările. Che-

știunea eveyască în România trebuie să consideră că afaceră internă, tocmai din punct de vedere al intereseelor speciale germane.

Stesemann (național-liberal) nu se poate bucură deplin, căci numeroase chestiuni rămân nelămurite prin tratatul dela București. Pretensionile bulgare, relative la Dobrogea, trebuie împlinite. Ar fi fost de dorit, ca ac-

timila dinastic să nu-mi mai occupe tronul, deoarece s'ar putea întâmpăta ca

pastrându-și domnia, București să devie de nou un cuib al antantei. Chestiunea eveyască o socotește ca internațională.

Lebedow (social-democrat independent) zice, că partidul său nu este mulțumit cu tratatul de pace, pentru că pacea aceasta este înțemepită de forță, și nu pe înțelegeră.

Kühlmann, secretarul de stat dela externe, arată că problema Dobrogei

nordice a fost cea mai grea în cursul tratativelor de pace cu România. Punctul de vedere al puterilor centrale este, că Dobrogea nordică să fie unită cu Bulgaria. În cazul prezent este vorba, că între Turcia și Bulgaria există deosebite de vederi, — care

însă cu oarecare bunivoință și dintr-o parte, și din alta, va putea fi înălțată.

Politica germană se va feri să deșteptă impresiunea, că sprințele pe unul dintr-alii să se socotească celuilalt aliat. Kühlmann mai declară următoarele: Experiențele răsboiului de astăzi ne învață, că nu putem avea imediat deplină încredere în România. Politica și opinia publică va fi în așteptare și mai departe, dar fară nici o bănuală pronunțată. Cele patruzele maine de răsboi dovedesc clar că

“Zsinai egyhangúlt tiltakozás mellett elnölaplást hajtiszta el, hogy illetékes ténylezőknel küldöttéggel a sérelmek orvosítása kieszközöltessék.”

marea majoritate a poporului român a fost mănată peste voință sa în răsboiu astăzi din partea unui grup de oameni dafaceri și politicieni egoiști, usurăci sau criminali. Atitudinea de păcă acum a cabinetului român, cu care am incheiat pacea, ne dă cred garanță, că persoanele vinovate vor fi trase la răspundere. Mesajul tronului, prin care să să deschis parlamentul nou al României, nu oferă perspective favorabile pentru viitor.

După aceasta tratatul de pace se înaintează comisiunii principale a Reichstagului.

Tarul omorât

Biroul telegrafic vesteste, că familia **Tarului Nicolae II** a fost dusă la Perm, dar fără săj, despre care se afiră tot mai mult, că a fost asasinaț în Iecaterinburg.

Un ministru despre întâmplările de la frontul italiano. Din Budapesta se telegrafează: În sedința din 25 i.c. a comisiunii financiare a cacei magnăji, cu prejudecătorul proiectului de indemnitate bugetară, ministru de finanțe Popovics, pe temeiul informațiunilor primite din loc autorizat, a declarat următoarele că raportul sările alarmante respindătoare în întâmplările de la frontul italiano:

Stirele actuale nu sunt adverătate. Este adevarat, că a trebut să ne retragem pozițiile impuse înainte, și anume din cauză că Plava s-a revărsat pretutindeni și posibile noastre dinainte nu puteau fi provocate cu munje și proviant. Refugarea s-a îndeplinit în două zile sub focuri violent al italienilor. În cursul acestei acțiuni n'am pierdut un singur om. Ce privește chestiunea prizonierilor, bilanțul ultimiei noastre ofensive în Italia arată că în vreme ce din partea austro-ungariei au căzut în captivitate dușmanul cu totul opți mii de oameni, italienii au murit în mâini noastre 50 de mii de soldați.

Colonialile germane și întelegerile. Corespondentul din Londra al ziarului *Petit Parisien* scrie, că o nouă certeză asupra chestiunii colonialilor germane este foarte probabilă. Pe lângă toată stăruința legături coloniali englezi, cheie-năseala încă este să se tratează cu unice ce priveste imperiul englez și problema problemelor interesează pe toti aliații. Declarația din 31 Ianuarie 1917 a ministrului englez de colonii Walter Long, care zise că n'au să mai fie germane niciocătoare coloniale amintite, va fi susținută în revizuire, conform părății englez ai muncii. Această ar fi și părere lui Lloyd George.

Lloyd George despre situația militară. Biroul de corespondență a-nunță:

Ministrul președinte englez Lloyd George a declarat în ceea ce privește situația numărul trupelor americane de prima clasă, transportate în Europa, este de ajuns pentru a încuraja pe aliați și a desemna pe deșumani noștri. Sporeaza, că aliații vor fi în curând mai tari la frontul vestic, decât germani. În luntele apropiate situația va continua să fie foarte ingrijorătoare, dar din punctul de vedere al întelegerii se îmbunătățește. Ne aflăm în *presarea unor mari evenimente*, poate în cureauile cele mai apropiate, de sigur în cateau zile, se va da o mare luptă, dela care poate să atârnă sfârșitul răsboiului. Dar aliații n'au fost niciocătoare mai bine pregătiți să aștepte lovitura. Ultimul atacuri germane au fost respinse.

Situată în Rusia, — urmează prim-ministrul Lloyd George, — este cu desăvârșire caotică. Este de prisos a vorbi despre o stăpânire rusescă. În Rusia începe lumea și înțelege, ce va să zică acelaș militarism german. Ura împotriva germanilor crește. Un bărbat de autoritate susține, că Rusia este gata să participe la o conflagrație în scopul dăunării pe germani. Întâmplările în Italia sănătății multe pro-militariste. Prințesa n'a trecut încă; dar or că de mari ar fi greutățile noastre, greutățile puterilor centrale sănătății neasănat mai mari. (Se va vedea).

Subscrieti la noui impremut de răsboi!!!

Din Reichstagul germaniei. Secretarul de stat *Kühnmann* a înțuit în 25 i.c. în parlamentul imperial german o vorbire, în care a accentuat însemnătatea întâlnirii monarhului nostru cu împăratul Wilhelm. În mijlocul aplauzelor generale a scos la iveau, că cimentarea legăturilor de alianță între Germania și Austria-Ungaria și reclamă imperios de interese militare, economice și politice. Germania nu voiește dominanță universală, căci vrea pace pe baza de întregere. Căci principală a răsboiului nu provine din Anglia și Franță ci din Rusia. Astăzi și Lorena trebuie să ramână Germaniei, care însă e aplicată totuși a face schimbă de vederi cu antante.

Vorbeste apoi cancelarul Herting, care spune că nu e necesară relucrare pre-trăcători, fiindcă Wilson n'a răspuns la punctele desfășurate de dansul în Februarie. Germania este călăuzită de principiul unei defensive energetice, dar nu să măsoare nici puterea ei de a obinge invigneră. Kühnmann, zice că și el este pentru căsătoria invignerii prin arme, dar chemarea diplomației este, ca după aceea să perfecționeze victoria. Așa să procedat și în Orient.

Camera ungărească

In sedința din 25 Ianie, înainte de a intra în ordinea de zi, deputatul Martin Lovásy (din partidul Károlyi) vorbește apărând pe municii fabricilor și atacând guvernul.

Ministrul președinte Wekerle, expune în apărăbile tuturor partidelor, cărăi ar ai în îndărătină, punctul de vedere al guvernului. Consistă cu părere de rău, că munca înceată în cele mai multe fabrici din capitală. Zilele nici apăr, deoarece se răspândesc cele mai diferenții stiri alarmante și neadverătate. Se distribuie în publicațiile, unde se spune: «stăriile pe cale apucătă, zilele guvernului sănătatea numărătoare. Dar nu poporul prețină acest lucru, ci numai un cerc foarte restrâns de oameni. Măscările acestea sănătatea de mană strânsă. N'a existat guvern, care în timp foarte scurt să rădică atât de mult plăcuță răsăritorilor, ca toamă cabinetul actual. Guvernul nevinovat, ca acest cabinet să se retragă, să exprimă de mult din mulțe părți; dar a prezintă guvernul de-acum să și cand ar să la mijloc, între domnitor și popor, nu correspunzăde adeverulnic nici ai guvernului. Guvernul acesta reprezintă punctul de vedere al regelui și tot pasul îl face cu învoierile regelui, atât cu privire la reforma electorală, că și la alte chestiuni. Problema n'are pentru mine decat o latură politică, deoarece nu-nu mă răsărești în mod lag pătrunt primul idei prețioase, năștene provinții statului săptămâna și multă parte a străinătății. Ecoui acestora se poate observa și în noi. A se opune în față latorie este în orice caz o datorie de patriotism. Guvernul a aşteptat în liniste îndrepărtarea spre mai bine a bucurelor; dar aşteptarea nu mai poate dura lungă vreme. Rog de aceea pe domnii deputați, ca prin decizările voastre să creze premergătoare să nu toarcăne țile pe foc, caci răspunderea pentru această nu va cădea asupra guvernului, ci asupra acelor, care au promovat miscrește aceasta. Declara că nu mă las terorizat din nici o parte. (Aplauze și aprobări sognitoase).

Cameră, după aceasta, a început debatera generală asupra reformei electorale. După raportorul *Csizmazia* a vorbit contele Teodor Baththyán (din partidul Károlyi) și stăruiește pentru introducerea dreptului de vot universal, secret, de care să se împărtășească toți cei ce sunt ci și serie, precum și cei decorati cu crucea Carol. Atitudinea neîndepărtată a partidului muncii o va combate până la extremitate. Proxima sedință se anunță pentru 26 Ianie. La ordinea zilei: Reforma electorală și mai multe interpellări.

In sedința din 26 Ianie primul vorbitor a fost Mihai Nemesanyi, care dorește ca problema dreptului de vot să se desolve spre mulțumirea tuturor cetățenilor din patrie. Mai vorbește Acuziu Bizony, zicând că interese mari pretind ca reforma electorală să devină lege căt mai curând. Cu toate că oratorul și partidul sănătății au bătăi proiectul de reformă al reformei, care cere *patru clase primare* drept condiție generală de vot, totuși primește proiectul, pentru a nu intinde prea mult desbatere.

Urmează interpelările. Ministrul de honorezi, baronul Szemay, răspunde la o interpelare ce i s'a adresat mai naivă și declară, că guvernul a luate măsuri pentru transportarea recoltelor întregi. Cu raport la concedierea soldaților arăta că cei născuți în 1868 și 1869 se află în concediu. Cei dinții își termină serviciul militar în Septembrie, cei din urmă în 15

Decembrie. Soldații soști din captivitate răsboinică primesc concedii mai lungi.

Desider Ábrahám interpelăzează în afara remarcărilor uggare, care de obicei ar fi trimise în măsură mai mare în linile focului, decât altă regimenteră.

Ministrul Szemay respinge, ca neintemeiată, critica lui Ábrahám.

Hugo Laenne interpelăzează despre alianță cu Germania și despre vamele agrare, ear Ladislau Fényes despre chestiunea muncitorilor și situația răsboiului.

Sedința se ridică la ora 5 după ameazi.

Stirile răsboiului

La frontul italian, după comunicatul oficial din 26 i.c. activitatea răsboinică spre vesta de Etichă s'a redescăpat de nou în ultimele zile. Lupu înverșunată din 24 i.c. s'a terminat pentru italieni *cu nesucces complet*.

Crișta militară franceză recunoaște, că fidărilește *Boroevici* a operat cu multă șicsină.

Comunicatul din 27 i.c. anunță luptă continuă. Colul de Rosu este jumătate de trupele noastre. Dusmanul a suferit grave pierderi în morți și răniți. S'au dinisit mai multe trupele din Salzburg, Carintia, și din Austria de sus și de jos.

Din Franță nu se anunță nici un eveniment deosebit.

Critică întemeiată

In revista budapesteană *Huszadik Század*, cum am anunțat, a apărut o bună și dreptă dare de seamă, scrisă de profesorul Robert Braun despre carteia lui Moldován Gyergyel, care a crezut că este unul dintre potrivit de-a lovii în meritul unui mare arhitect al bisericilor noastre.

Darea de seamă este următoarea:

Grigorie Moldován: Andrei Saguna, Budapest, Franklin, 1910, (pagini 156).

In vol. 34, la pag. 614-17 din 1911 al acestivei reviste (*Rúzs és Század*) s'a arăpet biografia lui Saguna scrisă de Ioan Lupaș.

Față de această lucrare scrisă cu multă priceră, cu deosebit sentiment poetic și înțeleptă moderată, la recenzie acestui biserici (al lui G. Moldován) nu se poate omisi reținerea de a nu da expresie celui mai adânci repulsioni.

Nu se poate să nu te împiedici în totală lipsă de tact, manifestată prin tenința de a împroșta pietatea memoriei celor mai de seamă politician român din veacul de la XIX-lea.

Brosurica aceasta, — dela a cărei cititor ar dorii să se rețină oricare om, a căruia principiu nu a decăzut la nivelul de a se spune că sănătatea lui să explicea imprejurările lăsată de răsboiul, — eu o prețină stupidă și surprinzătoare de importanță literară, îngrămadătoare tot felul material sprijină a înegri înaintea cititorului maghiar figura lui Saguna.

Spre a ne face o iconoasă despre această serie, înspirând unele pasaje caracteristice.

Înainte de toate la pagina 7 ni se spune, că Saguna se trage din „o familie macedo-română”, apoi în înțeleptă de „grec fal”, de „grec trădător”, de „grec ieșă”, ba ne mai spune șiacea, că „a fost în adevarat înțelește al cuvântului”.

Cititorul poate și curioș să știe, ce e de înțeles sub expresa aceasta? Ca exemplificare se zice, că Saguna a fost condus de empatia și lingură (pag. 64) că el „a minuit și a lașit” (pag. 67).

Desei este de înțeles politica lui Saguna și el nu se desparte de sprijinul său de la oamenii români, care să se impună în revoluție, pe vremea lui Bach și în deosebi 1867.

Cu meritele lui Saguna se joacă, ca un copil rău. Deși a prețipuit roata cultură românească existentă, teatrul instituției economice românești din Ungaria dimpreună cu organizația bisericilor români și cu puterea de stată, Moldován e incapabil să înțeleagă lumeni acesta, nici trebuie să-ă descoreste el, căci îl spune să lămuri în carteia lui Lupaș.

Să totuși, pentru el a renunță la puterea lui Saguna în revoluție, pe vremea lui Bach și în deosebi 1867.

Cu meritele lui Saguna se joacă, ca un orășină și calvine, care să se sprijine și calvine în statutele «fiecare reuniune și cantică».

Mi-te teamă să nu mă îcupă pre mult și prea serios cu acest pamphlet, (B. R.)

Dela fundația Gozsdu

Nr. 79.

CONCURS

Pentru conferirea de burse din fundația Gozsdu pe anul școlar 1918/19 la universități, facultăți, școli superioare, și școale medii, se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autentice de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungur și aparține bisericilor ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezătorilor, provăzut cu clauza parohului concernent, că și de prezent aparține bisericilor grec-orientale române;

b) că studiază la vre-un instituții publice în veră înțămată din patire, spre care studiul să dețină de la autoritatea de stat atestatul școlar despre sporul în studii în anul școlar 1917/1918, iar cel de la universitate și facultățile indicate despre toate semestrelle asculțat până acum;

c) că arevea proprie a părinților nu și de ajuns să acopere toate cheltuielile impreună cu studiul, spre care scop să producă atestatul de direcția politică concernent. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscrise de protopopul concernent.

2. Dacă concurentul a întreprins studiile, să producă atestat oficios despre ocupația sa și despre purtarea sa morală în cursul intervalului de timp, când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petiție specialitatea la care, și locul unde violete să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Cu ocazia conferinței bursei vor fi preferați tineri cari își aleg carierele practice, a căror imbrățișare este mai mult reclamată de urmăre desastruoase ale răsboiului, aşadar tineri, care se înscriu la facultăți pentru științele economice, la școalele superioare de industrie, la academii de comerț și agronomie, veterinar etc.

5. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acestei nici un petenț, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali ai fundației, nu va fi împărtășit de stipendiu.

6. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea consecuente ministeriale.

7. Petițiile defectuoase instruite sau sistote după termen, nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petitione locul și poșta ultimă, unde este și a se trimite rezoluțunea reprezentantă.

9. Petiția instruită cu toate documentele susamintate este a se adresa către reprezentanța fundației Gozsdu și a se trimite la cancelaria fundațională în Nagyszében, Strada Fleischberg Nr. 45, până la 18/31 iulie 1918.

10. Spre orientare se observă, că din fundația Gozsdu numai unii pot beneficia de burse, deoarece elevelor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poftiți ca la finalul studiilor din anul școlar 1917/1918, căci altcineva li se va sătura bursa, respective ajutorul de care nu beneficia până acum.

In adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin care li s'a votat bursa pe anul școlar trecut.

Bursierii afilați în serviciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul, respective atestatul despre

Nr. 124/1918.

(134) 2-3

Nr. 391/918

(136) 2-3

Nr. 196/1918.

(127) 3-3

Nr. 243/918

(124) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului vacante la școala centrală române gr.-or. din Brașov se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

a) La gimnast și școala reală

sunt libere următoarele catedre:

1. Română-Maghiară;
2. Maghiar-Germană;
3. Română-Germană;
4. Istorie-Latină;
5. Matematică-Fizică;
6. Franțeza-Germană.

La catedrele de limbi se admite și altele combinații.

b) La școala comercială.

1. Matematică Aritmetică comercială-Fizică.

c) La școala primară

sunt vacante două posturi de invățători.

Concurenții vor inainta petitione la Eforia școlară însotite de următoarele documente:

1. Carte de botez, care să dovedească că și de prezent sunt români de religie grecou-orientală.
2. Atestat de moralitate și conduită politică.

3. Certificat medical, că sunt depinși sănătoși.

4. Revers, că se vor supune întru toate legile și dispozitivilor forțelor noastre bisericești și școlare și reglementelor în vigoare prezente și viitoare și să oblige a propune în orice școală de sub administrația Eforiei.

5. La concursale de profesori gimnaziali vor alătura diploma de profesor certificat de Art. de lege XXXX din 1883, sau cei puțini certificat despre examenul fundamental.

6. La concursale pentru școală primară se va alătura certificat de calificare, conform regulamentului ministerial emis cu ordinul Nr. 44001 din 20 August, 1895 sau altă calificare în corăspunzătoare.

7. La posturile de invățători concurenții vor documenta calificările cu diplome de invățători și cu alte documente recomandatoare.

Beneficiile impreună cu aceste posturi sunt:

Pentru profesori 2400 cor. salar fundamental, adăusuri cvincvențele de cate 200 cor. și indemnizația de cvarț după normele statului, de căreia va mai primi și întregire de salar corăspunzătoare și la timpul său penznie.

Invățătorii sunt salariați conform art. de lege XVI, din 1913 și cu drept la pensiunea de stat.

Remunerarea profesorilor și invățătorilor suplinitori se hotărăște special din cauză în caz.

Eventuale dorințe ale concurenților pot fi luate în considerare numai dacă sunt arătate în petitionele de concurs.

Brășov, în sediul Eforiei școlelor centrale române gr.-or. din Brășov-Brașov, jumătă la 0/19 iunie 1918.

Dr. Eugeniu Mețianu, Arseniu Vlaicu, v.-președintă, secretar.

Nr. 407/918 (135) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului invățătorului din școală noastră confesională din Agârbieciu, protopresbiterul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt:

Salar fundamental: 1200 cor. din reparație, cvarț și 1/4 jug. grădină.

Reflectanții să-și mantină cererile instruite în ordine subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminal indicat.

Cei care vor fi obligați să instrui elevii în canticile bisericești și a-i conduce la biserică în Dumineci și sărbătoare, sănătoșe la biserică spre o căntă și predica, eventual a celebra.

Turda, 7/20 iunie 1918.

Oficiul protopresbiteral în conțelegeră cu comitetul parohial.

Jovian Murășianu, protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de invățător din comună Harasău protopresbiterul Turda, devenit vacant prin moarte în serviciu militară a fostului invățător definitiv Remus Roșca, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt sănătoarele:

Salari 600 coroane din repartitia pe popor, 200 coroane dela Venerabil Consistor, iar restul de 400 coroane din cassa biserică, solvibile în rate lunare anticipative. Cvarț și grădină în natură.

Concurenții să-și mantină cererile instruite conform legii în vigoare la oficiul protopresbiteral și Turzii.

Cei ale părăsiti de invățători este obligați să instrui elevii în canticile bisericești, a provoca că și în Dumineci și sărbătoare sănătoarele în canticile biserică, Drept acela ceice deosebă a cărui, să se prezinte în slujba biserică, pentru a și arăta dexteritatea în cantică și să se face cunoștință poporului.

Oțelnică - Aranyosbánya, la 28 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupsiei, în conțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan, protopop.

Hărăstău, la 27 Mai 1918.

Oficiul parohial ort. rom.

Georgiu Murășianu Ioan Ratiu, președinte notar

Vidu: Jovian Murășianu, protopop.

Nr. 398/1918. (126) 3-3

Concurs.

Pentru întrarea parohiei de cl. III Corina, în protopresbiteral Abrudului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt sănătoarele în coala B, pentru întrarea dotațiunii dela stat.

Cereriile de concurs instruite conform legilor în vigoare, se vor înainta sub semnatului oficiu în terminal deschis, iar concurenții pe lângă încreștinătoarea subsemnatului, să vor prezenta în vreo Dumineci sau sărbătoare poporului în biserică din Carbunar.

Magyarlápos - Lăpușul-unguresc, la 17/30 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de peatră în conțelegeră cu comitetul parohial din Carbunar.

Andrei Ludu, protopop.

Nr. 394/1918. (129) 3-3

Concurs.

Pentru întrarea parohiei de clasa III Bucium-Sat, tractul protopresbiteral al Abrudului, se publică concurs pentru a treia oară cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt sănătoarele în coala B, pentru întrarea dotațiunii dela stat.

Concurenții să-și mantină cererile instruite cu documentele prescrise de legă, sub semnatul oficiu, să vor prezenta în vreo Dumineci sau sărbătoare la biserică spre o căntă, cuvântă sau a servit. Liturgie și a face cunoștință poporului.

A brud, la 25 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în conțelegeră cu comitetul parohial.

Petrus Popoviciu, protopop.

Nr. 196/1918. (131) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Iunii (cl. II) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Veneții cu întregirea prescrisia de stat sănătoarele datelor din coala B.

Cereriile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în terminal său indicat, în care sunt conținute: — pe lângă observarea restricțiilor reglementare, — se vor prezenta în vreo Dumineci sau sărbătoare la biserică spre o căntă și predica, eventual a celebra.

Alba-Iulia, 23 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Alba-Iulia, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu, protopop.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III Vinta, din protopresbiteral Lupșa, devinută vacanță prin moarte parohului Teodor Nicăoră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întrarea veniturilor preoției dela stat.

Concurenții înzestră cu documentele recunoscătoare sănătoarele în coala B, să înainteze cererile însemnătoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminal deschis, chiar concurenții, — cu observarea prescriselor reglementarelor pentru parohie, — se pot înfățișa înaintea alegătorilor spre o căntă, resp. a oficiu și cuvântă, și a face cunoștință și cu poporul.

Oțelnică - Aranyosbánya, la 28 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupsiei, în conțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan, protopop.

Nr. 03/II/1918. (128) 3-3

Concurs repetit.

Pentru alegera de capeian cu drept de succesiune în parohie de cl. III Garbuna, din protopresbiteral Cetatea de peără, pe lângă neptuniciști parohioarei Ion Ciocă, la ordinul consistorial din 16 Ianuarie a.c. Nr. 105/1918 Bis., se publică concurs cu termen de 45 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele capeianului vor fi lăudate în vechea parohie cuprinse în coala B, de congrădu.

Concurenții să-și mantină rugările provăzute cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminal fix și pe lângă observarea restricțiilor normelor din vigoare să se prezinte în vreo Dumineci sau sărbătoare poporului în biserică din Carbunar.

Magyarlápos - Lăpușul-unguresc, la 17/30 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de peatră în conțelegeră cu comitetul parohial din Carbunar.

Andrei Ludu, protopop.

Nr. 598/1918. (130) 3-3

Concurs repetit.

Pentru întrarea parohiei de clasa a III-a Bahnea, cu îllii Bernade, din protopresbiteral Târnavei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănătoarele în coala B, și congrădu dela stat.

Concurenții să-și aştepte cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având să se prezinte cu prealabilă învințare a oficiului protopresbiteral în vreo Dumineci sau sărbătoare poporului în biserică spre o căntă, cuvântă sau a servit. Liturgie și a face cunoștință cu poporul.

Cetatea-de-e-baltă (Küküllővár), la 28 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, Nicolae Todoran, protopop.

Nr. 197/1918. (132) 3-3

Aviz.

Am onoare a recomanda cu totă căldură P. T. Public restaurantul meu de pe promenada Bretter, cunoscut sub numele:

„Bretterbierhalle“,

cu o comodă verandă; ca cel mai placut loc de convenire al intelectualilor români. Bucătărie ieftină și de prima clasă, vinuri de soi din tîntul Târnavei de cele mai rememorate și curat manipulate; zilnic bere proaspătă de Cluj și în fiecare seară concerturi.

— tesă cea dinții muzică de făgări din Sibiu.

Pentru binevoitorul concurs al onoratului public se roagă:

3-50 (133)

Anton Josef Fark.

Concurs.

Pentru poziul de capelan, învințat prin decursul Preaveneratului Consistoriu Arhidiacezean Nr. 2024 B din 1918, în parohia din Argeș, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreună cu acest post sunt:

1. 200 coroane din fundațuni.
2. 200 coroane dela parohie.
3. Locuință sau chirie de casa biserică.

4. Venitele jumătate din parohie, și când slăbește în Dumineci și sărbătoare poporului.

5. Ajutor din suma dela stat acordată capelanilor.

6. Concurenții au a-și înainta cererile provăzute cu documentele recunoscătoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, în 4 Martie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Făgăraș în conțelegeră cu comitetul parohial.

Nicolae Borza, protopop.

(132) 2-2

Concurs pentru cantor bisericesc

Pentru întrarea postului de cantor bisericesc în parohie ort. rom. din comună Vale, protopresbiteral Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Reflectanții la acest post sănătoșii poti și să înainteze cererile, în care să se arate și pretensiunea, în terminal deschis, subsemnatului oficiu parohial.

Se pretinde dela reflectanții să nuască bine canticile bisericești și tipicul, și să se prezinte în biserică în vreo Dumineci sau sărbătoare spre o căntă.

Vale, în 4 Iunie 1918.

Oficiul parohial ort. rom.:

George Ittu, paroh.

nu înțelegem

pentru ce sănă frumoase unele dame; dar vom înțelege, înădăt ce afilăm că întrubințeață pudră-Diana și cremă-Diana.

Prefările:

Doză de probă . . . 3—K

Doză mare . . . 6—K

De vânzare pretutindeni!